

Утвърдил:



ИВАЙЛО КАЛФИН
МИНИСТЪР НА ТРУДА И
СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД

ЗА

ДЕЙНОСТТА НА АГЕНЦИЯ ЗА ХОРАТА С УВРЕЖДАНИЯ

ОТ 01.01.2014 Г. ДО 31.12.2014 Г.

2014 година

За периода от 01.01.2014 г. – 31.12.2014 г. Агенция за хората с увреждания /АХУ/ продължи да изпълнява държавната политика по отношение трудовата заетост, рехабилитацията и пълноценната социална интеграция на хората с увреждания в обществения живот на страната.

I. ПОДОБРЯВАНЕ НА НОРМАТИВНАТА БАЗА В ОБЛАСТТА НА ХОРАТА С УВРЕЖДЕНИЯ

Към 31.12.2014 г. АХУ направи предложения за промени на следните нормативни документи:

1. Във връзка с изпълнение на Плана за намаляване на административната и регулаторната тежест на бизнеса, приет с Решение 808 на Министерски съвет на Република България на 08.10.2012 г. и някои пропуски, установени при преглед на нормативните документи е направено предложение за изменение и допълнение на Закона за интеграция на хората с увреждания.

2. Агенцията за хората с увреждания направи предложение до Министъра на труда и социалната политика за изменение и допълнение на Методика за кандидатстване, отпускане на средства и отчетност на проекти на работодатели/органи по назначаване, осигуряване, приспособяване и оборудване на работно място за лица с трайни увреждания и предоставяни за финансиране със средства на Агенция за хората с увреждания на основание чл. 17, ал. 1 от Правилника за прилагане на Закона за интеграция на хората с увреждания, във връзка с чл.25, ал.1 и чл.8, т.5 от Закона за интеграция на хората с увреждания, утвърдена с негова Заповед № РД01-6/09.01.2013 г. Направените предложения бяха свързани с Плана за намаляване на регулаторната тежест за бизнеса, приет с Решение № 808 на Министерския съвет от 08.10.2012 г. и влизане в сила от 01.01.2014 г. на Регламент (ЕС) № 1407/2013 г. на Комисията от 18 декември 2013 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis, който заменя Регламент (ЕО) № 1998/2006 на Комисията от 15 декември 2006 г. относно прилагането на членове 87 и 88 от Договора към минималната помощ. В тази връзка бяха намалени броя на копията на проектните предложения, които се изискват от кандидатстващите организации. Бе направено изменение на текста, касаещ новия регламент за помощта de minimis.

Направените изменения и допълнения към Методиката бяха утвърдени от Министъра на труда и социалната политика със Заповед № РД 01-66/31.01.2014 г.

3. Агенцията за хората с увреждания направи предложение до Министъра на труда и социалната политика за изменение и допълнение на Методика за класиране, финансиране, наблюдение и отчетност на проекти за започване или разширяване на самостоятелна стопанска дейност от лица с трайни увреждания на основание чл. 19, ал. 1 от Правилника за прилагане на Закона за интеграция на хората с увреждания, във връзка с чл. 8, т. 5 и чл. 31 от Закона за интеграция на хората с увреждания, утвърдена с негова Заповед № РД01-41/21.01.2013 г. Направените предложения бяха свързани с Плана за намаляване на регулаторната тежест за бизнеса, приет с Решение № 808 на Министерския съвет от 08.10.2012 г. и влизане в сила от 01.01.2014 г. на Регламент (ЕС) № 1407/2013 г. на Комисията от 18 декември 2013 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis, който заменя Регламент (ЕО) № 1998/2006 на Комисията от 15 декември 2006 г. относно прилагането на членове 87 и 88 от Договора към минималната помощ. В тази връзка бяха намалени броя на копията на проектните предложения, които се изискват от кандидатите. Бе направено изменение на текста, касаещ новия регламент за помощта de

minimis. Направените изменения и допълнения към Методиката бяха утвърдени от Министъра на труда и социалната политика със Заповед № РД 01-42/27.01.2014 г.

4. Агенцията за хората с увреждания направи предложение до Министъра на труда и социалната политика за изменение и допълнение на Методика за отпускане на средства за целеви проекти, предоставени за финансиране на специализирани предприятия и кооперации на хората с увреждания, на основание чл.20, ал.1 от Правилника за прилагане на Закона за интеграция на хората с увреждания /ППЗИХУ/, във връзка с чл.28, ал.2 от Закона за интеграция на хората с увреждания /ЗИХУ/, утвърдена с негова Заповед № РД01-116/18.02.2013 г. Направените предложения бяха свързани с Плана за намаляване на регулаторната тежест за бизнеса, приет с Решение № 808 на Министерския съвет от 08.10.2012 г. и влизане в сила от 01.01.2014 г. на Регламент (ЕС) № 1407/2013 г. на Комисията от 18 декември 2013 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis, който заменя Регламент (ЕО) № 1998/2006 на Комисията от 15 декември 2006 г. относно прилагането на членове 87 и 88 от Договора към минималната помощ. В тази връзка бяха намалени броя на копията на проектите предложения, които се изискват от кандидатстващите специализирани предприятия и кооперации на хората с увреждания. Бе направено допълнение в Методиката, съгласно което конкурсните предложения по *Глава втора. Проекти със социална насоченост* и *Глава трета. Проекти със стопанска насоченост* могат да се подават и по електронен път при условията и по реда на Закона за електронния документ и електронния подпис и Закона за електронното управление. Бе направено изменение на текста, касаещ новия регламент за помощта de minimis.

Направените изменения и допълнения към Методиката бяха утвърдени от Министъра на труда и социалната политика със Заповед № РД 01-67/31.01.2014 г.

5. Изпълнителният директор на Агенцията за хората с увреждания, със Заповед № 0023 – 0649 / 14.02.2014 г. утвърди нова Методика за кандидатстване, отпускане на средства, наблюдение и отчетност на конкурсни предложения, финансирани от Агенция за хората с увреждания (АХУ), за осигуряване на достъпна архитектурна среда на културни, исторически и спортни обекти, на основание чл.8, т.6 от Закона за интеграция на хората с увреждания (ЗИХУ). Направените промени бяха съобразени с препоръките на Инспектората на МТСП, направени след извършена комплексна проверка на АХУ през 2013 г. Направените промени в цитираната Методика по същество са свързани с: разширяване обхвата на обектите, които могат да бъдат финансирани, с цел да се даде възможност на по-голям брой обекти да бъдат адаптирани за хора с трайни увреждания.; отпускане на финансиране за създаване на достъп до нови групи обекти – читалища и храмове; разписване на текстове, регламентиращи възможността за отпускане на субсидия, превишаваща максималната стойност, но не повече от 160 на сто от нея; завишаване на лимитите по Компонент 1 и Компонент 2. Бе направено изменение на текста, касаещ новия регламент за помощта de minimis. Във връзка с Плана за намаляване на регулаторната тежест за бизнеса, приет с Решение № 808 на Министерския съвет от 08.10.2012 г. бяха намалени броя на копията на проектите предложения, които се изискват от кандидатстващите организации и бе дадена възможност същите да се подават и по електронен път при условията и по реда на Закона за електронния документ и електронния подпис и Закона за електронното управление. В новата Методика са отстранени граматически, технически и пунктуационни грешки. Преработени са приложенията на Методиката, в съответствие с предложените промени в Проекта.

6. Изпълнителният директор на Агенцията за хората с увреждания, със Заповед № 0023 – 0165 / 13.01.2014 г. утвърди нова Методика за кандидатстване, отпускане на средства, наблюдение и отчетност на конкурсни предложения на организации с

не стопанска цел, финансирани от Агенцията за хората с увреждания (АХУ) на основание чл. 8, т. 6 от Закона за интеграция на хората с увреждания. Създаването на нова Методика бе наложително, тъй като по Програмата „Рехабилитация и социална интеграция на хора с увреждания“ се работеше с документ, който не бе променен от 2010 г. Промяната на нормативната база, натрупания опит за изминалите четири години и направените изводи от приложението на Методиката по програмата, доведоха до необходимостта от предприемане на промени и актуализация на целия документ. Направените промени в цитираната Методика по същество са свързани с: разширяване на кръга на преките бенефициенти – хора с трайни увреждания, като са включени и чужденци с разрешено постоянно пребиваване в Република България и чужденци с предоставен статут на бежанци; разписване на текстове, относно кандидатстващите организации, които могат да провеждат обучения по Компонент 1 (необходимо е да притежават лиценз за професионален учител); разписване на текстове, относно ограничаване на възможността кандидатстването на едни и същи организации и с еднакви и подобни проекти, с цел да се избегне финансирането на едни и същи кандидати; разписване на текстове, относно разпределение на субсидията по програмата по квоти за отделни компоненти ежегодно със Заповед на Изпълнителния директор на АХУ (с цел да се стимулира финансиране на дейности по различни компонентни); въвеждане на изискване, съгласно което не се допускат до кандидатстване свързани организации; преработване на механизма за оценка на конкурсните предложения и др. В новата Методика са отстранени граматически, технически и пунктуационни грешки. Преработени са приложенията на Методиката, в съответствие с предложените промени в Проекта.

7. АХУ е представила Становище с изх. № 0023-2065/16.05.2014 г. за изменение на Наредбата за условията и реда за осъществяване и контрол на дейностите по предоставяне на помощни средства, приспособления и съоръжения за хората с увреждания и медицински изделия, посочени в списъците по чл. 35а от Закона за интеграция на хората с увреждания. Направените предложения бяха приети и в бр. 54 от 01.07.2014 г. в „Държавен вестник“ беше обнародвана Наредба за изменение и допълнение на Наредбата за условията и реда за осъществяване и контрол на дейностите по предоставяне на помощни средства, приспособления и съоръжения за хората с увреждания и медицински изделия, посочени в списъците по чл. 35г от Закона за интеграция на хората с увреждания.

На основание чл.8, т.4 Агенцията за хората с увреждания е дала становище при изготвянето на следните проекти на нормативни актове, свързани с хората с увреждания:

1. Проект за изменение и допълнение на Наредба № 33 от 3 ноември 1999 г. за обществен превоз на пътни и товари на територията на Република България;
2. Проект за изменение и допълнение на Наредба № 3 за опазване на обществения ред и сигурността на територията на Община Габрово;
3. Проект за изменение и допълнение на Наредба № 2 за използване и опазване на улиците, тротоарите, площадите, пътищата, мостовете, подлезите, парковете, лесопарковете и уличните насаждения на територията на община Габрово;
4. Проект за изменение и допълнение на Наредба №1 за поддържане и опазване на обществения ред в община Средец;
5. Проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба за обществения ред при използване на превозни средства и общи площи на територията на община Стара Загора;
6. Проект на Наредба за издаване на карти за паркиране на превозни средства, управлявани или превозващи лица с трайни увреждания на територията на Община Елин Пелин;

7. Проект на Наредба за паркирането на територията на Столична община.

II. ДЕЙНОСТ ПО СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКА ЗАЩИТА ЗА ХОРАТА С УВРЕЖДЕНИЯ

В изпълнение на държавната политика за хората с увреждания и съгласно разпоредбите на чл. 51, чл. 52, чл. 53 и чл. 53 а от Правилника за прилагане на Закона за интеграция на хората с увреждания (ППЗИХУ), Агенцията за хората с увреждания изплаща целеви помощи за ползване на жестомимични услуги и за придружители на хората с трайни увреждания при ползване на услуги на държавни или общински администрации, здравни, образователни и културни институции. За целта Съюзът на глухите в България, Съюзът на слепите в България, Съюзът на инвалидите в България, Сдружение „Център за Психологически Изследвания“ и Българската асоциация за лица с интелектуални затруднения предоставят в АХУ интеграционни програми, на база на които агенцията сключва договори с цитираните организации. В съответствие с изискванията и сроковете заложи в тези договори, АХУ предоставя на посочените организации финансови средства за изплащане целевите помощи на правоимащите лица с трайни увреждания. През 2014 г. на национално представените организации на хората с увреждания са изразходвали **1 841 484** лв. за изплащане на целеви помощи за **38013** лица.

1. Съгласно сключения договор, Агенция за хората с увреждания е предоставила на Съюза на глухите в България **211516** лева за изплащане на целеви помощи за ползване на жестомимични услуги от лица с увреден слух с над 50 на сто трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане. Целеви средства са получили **4734** лица с увреден слух.

2. За отчетния период на Съюза на слепите в България са предоставени по договор **500 000** лева за изплащане на целеви помощи за придружител на лица с увредено зрение с над 90 на сто трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане. В тази група са включени и правоимащите лица със сляпо-глухота. Изразходваните средства са в размер на **464 600** лв. и **9283** лица са получили необходимите средства.

3. На Съюза на инвалидите в България е отпусната сума от **857 158,20** лева за изплащане на целеви помощи за придружители на **17487** трудно подвижни лица с над 90 на сто намалена работоспособност / вид и степен на увреждане.

4. Съгласно направените промени в чл. 53 на ППЗИХУ, през 2014 г. национално представеното сдружение „Център за Психологически Изследвания“ се включи в организацията по изплащане на целеви средства за придружител на трудно подвижни лица с над 90 на сто намалена работоспособност / вид и степен на увреждане. Предоставените средства на сдружението са **23182,20** лв. а целеви помощи са получили **477** трудно подвижни лица.

За придружители на трудно подвижни лица са изразходвани **863 893** лв., като целеви средства са получили **17964** лица.

4. На Българска асоциация за лица с интелектуални затруднения са предоставени **301475** лв. за изплащане на целеви помощи за придружители на **6032** лица с интелектуални затруднения и лица с психични разстройства и със 71 или над 71 на сто трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане.

През 2014 г. за първи път от много години, на Агенция за хората с увреждания беше отпусната по-голяма сума, предназначена за изплащане на целеви помощи за придружители на правоимащите лица. С тези средства се даде възможност да бъдат включени повече лица. През същата година заявките, обработката на данните и отчетите

по изразходване на отпуснатите средства се изпълниха чрез въведената Информационна система.

III. ДЕЙНОСТ ПО АКТИВНИТЕ ПОЛИТИКИ – ПРОЕКТИ И ПРОГРАМИ

Осигуряването на заетост, професионална рехабилитация и пълноценно социално включване на хората с увреждания представляват значителна част от дейността на Агенцията за хора с увреждания, която основно е подкрепа за постигане на самостоятелен и независим живот за тези бенефициенти. И през 2014 година АХУ продължи работата си в тази посока.

Конкретно дейността се изразява в различни програми и мерки, изпълнявани от Агенцията и разгледани по-долу:

1. СУБСИДИИ ЗА СПЕЦИАЛИЗИРАНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ И КООПЕРАЦИИ НА ХОРА С УВРЕЖДЕНИЯ

Програмата за финансиране на целеви проекти със социална и стопанска насоченост на специализирани предприятия и кооперации на хора с увреждания е регламентирана в чл. 28 от ЗИХУ. През 2014 г. общо 50 специализирани предприятия и кооперации за хора с увреждания кандидатстваха с проектни предложения за финансиране пред АХУ. Одобрените за финансиране проекти, бяха 32. С всички кандидати, чиито проекти бяха класирани за финансиране са сключени договори за изпълнение на проектните цели. Общата стойност на договорите е 1 618 876,67 лв. (в това число преходен остатък от 2013 г. – 3 115 лв.)

1.1. Разпределение на субсидията по Глава Втора. Проекти със социална насоченост от Методика за отпускане на средства на специализирани предприятия и кооперации на хора с увреждания за целеви проекти със социална насоченост.

Съгласно Глава Втора от Методиката се финансират проекти със социална насоченост за създаване на благоприятна и здравословна среда; за повишаване квалификацията и производителността на труда на работещите; за създаване на подходящи условия за повишаване качеството на полагания в предприятията и кооперациите труд.

През 2014 г. в АХУ са подадени 25 проекта със социална насоченост от специализирани предприятия и кооперации на хора с увреждания. Договори за финансиране бяха сключени със 17 бенефициента. Чрез постигнатите проектни цели бяха подобрени условията на труд на 783 служители и работници, от които повече от 40 на сто са хора с трайни увреждания. С изпълнението на проектите се постигнаха следните цели: осигуряване на достъп до работните места на заетите хора с увреждания, санитарните помещения и помещенията за отдых на наетите лица с трайни увреждания, дългосрочно създаване на здравословни и безопасни условия на труд за всички работещи в специализираните предприятия и кооперации. Бяха реализирани и дейности насочени към повишаване на професионалните компетентности и придобиване на социални умения за доброжелателство и сътрудничество между работещите в специализирана работна среда. Всички бенефициенти реализираха успешно инвестиционните си дейности. Усвоените средства са в размер на 603 777 лв.

1.2. Разпределение на субсидията по Глава Трета. Проекти със стопанска насоченост от Методика за отпускане на средства на специализирани предприятия и кооперации на хора с увреждания за целеви проекти със стопанска насоченост

Съгласно Глава Трета на Методиката се финансират проекти на специализираните предприятия и кооперации на хора с увреждания с цел създаване на

условия за повишаване качеството на продукцията; откриване на нови и подобряване техническото състояние на съществуващи работни места, подобряване конкурентоспособността чрез стабилизиране и придобиване на нови пазарни позиции чрез обновление и усъвършенстване на прилаганите технологии.

През 2014г. в конкурса за финансиране на проекти със стопанска насоченост участваха 25 специализирани предприятия и кооперации на хората с увреждания. От представените инвестиционни проекти договори за финансиране бяха сключени с 15 бенефициента. След реализиране на инвестиционната част на проектите, в специализираните предприятия и кооперации бяха преоборудвани и разкрити нови 30 работни места. С помощта на субсидираните дейности беше закупено и внедрено в експлоатация технологично оборудване като: матрици за изработване на пластмасова лъжица и бъркалка за мед; софтуер и работна станция за дизайн на облекло; широкоформатен принтер за печат върху плат и технологично оборудване в шивашкото производство; полуавтоматичен модул за дозиране на течни; полутечни и пастообразни продукти; машини за почистване; филтри за вентилационни и климатични системи и др.

Всички бенефициенти реализираха успешно заложените видове дейности във финансираните проекти. В сравнение с предходната 2013 г. се забелязва повишен интерес към програмата, тъй като не само броят на кандидатстващите организации се е увеличил, но и този на финансираните такива. Програмата за финансиране на проекти със социална и стопанска насоченост на специализирани предприятия и кооперации на хората с увреждания се оценява като ефективна от бенефициентите, тъй като повишава конкурентоспособността и чрез преоборудване и разкриване на нови работни места подобрява качеството на живот за работещите хора с трайни увреждания.

2. РЕГИСТЪР НА СПЕЦИАЛИЗИРАНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ И КООПЕРАЦИИ НА ХОРА С УВРЕЖДЕНИЯ

Специализираните предприятия и кооперации на хората с увреждания се вписват в Регистър, воден от Агенцията за хората с увреждания съгласно чл. 29 от ЗИХУ. Условието и редът за вписване се определят в Закона за интеграция на хората с увреждания.

Към 31.12.2014 г. системата на специализираните предприятия и кооперации на хората с увреждания обхваща 130 предприятия и кооперации на хора с увреждания, в които работят 2 773 лица, от които 1382 са с трайни увреждания.

За отчетният период (01.01.2014г – 31.12.2014г.) в Регистъра са вписани 7 нови специализирани предприятия и кооперации на хора с увреждания. Заличени са 6 специализирани предприятия, като 3 от тях са заличени по искане на специализираното предприятие- съгласно чл.29в, ал.1, т.1 от ЗИХУ, а другите 3 са заличени поради неспазване на изискванията на чл. 28, ал. 1, т. 3 от ЗИХУ. Актуализирани са удостоверенията на 8 специализирани предприятия и кооперации поради настъпили промени в обстоятелствата съгласно чл.29б, ал.2 от ЗИХУ.

Гамата от услуги и производство на стоки в специализираните предприятия и кооперации на хората с увреждания е разнообразна. Дейностите в сферата на производството на стоки са: производство на шивашки изделия главно на ишлеме; производство на обувки; мебели; каменоделство; производство на хотелски консумативи; полиграфия; печатарска и издателска дейност; хранителни стоки; опаковки и бъркалки за мед; електроинсталационни, пластмасови, метални изделия и филтри; картонаж; дърводелство; строително-монтажна дейност; изработка и опаковане на

медицински изделия; производство на изделия за бита от слама и бамбук; производство на козметични и билкови продукти и др.

В сферата на предоставяне на услуги специализираните предприятия са регистрирали дейности като: фризьорски и козметични услуги, компютърни, софтуерни, зъботехнически, счетоводни, книговезки, козметични, социални услуги, почистване на канцеларии и санитарни помещения и големи площи /пътища и открити складове/, поддържане на зелени площи, обслужване на автомати за кафе и топли напитки, автомонтьорски услуги, обществена пералня и др.

Регистърът се използва за наблюдение и контрол на специализираните предприятия и кооперации на хората с увреждания и на дейността, извършвана от тях при изпълнението на целеви проекти и програми по чл. 28 от Закона за интеграция на хората с увреждания.

3. ФИНАНСИРАНЕ НА ПРОЕКТИ НА РАБОТОДАТЕЛИ ОТ ОБИЧАЙНА РАБОТНА СРЕДА

Една от основните цели на Агенция за хората с увреждания е осигуряване на заетост на хората с трайни увреждания в обичайна работна среда за преодоляване на социалната им изолация, за постигане на по-голяма самостоятелност и равен шанс за пълноценното им социално включване в обществения живот. Съгласно утвърдена от Министъра на труда и социалната политика Методика могат да кандидатстват за финансиране с проекти работодатели/органи по назначаване, регистрирани по българското законодателство, като – държавни и общински организации, частни фирми, НПО и др. Тази дейност е регламентирана в чл.25, ал.1 и чл.8, т.5 от ЗИХУ. Целевата група, съгласно тази Методика са:

1. безработни лица с трайни увреждания в трудоспособна възраст, които са регистрирани в Дирекция “Бюро по труда” на Агенцията по заетостта;
2. лица с трайни увреждания, работещи при работодателя;
3. лица с трайни увреждания, работещи при работодателя, които през периода на работа при същия работодател придобиват допълнителни увреждания, различни от вече съществуващите, или увеличават степента/категорията/ на съществуващото си увреждане;
4. лица, работещи при работодателя, които през периода на работа при същия работодател получават статут на лица с трайни увреждания.

За постигане на ефективно социално включване на хората с увреждания чрез реализацията им на свободния пазар на труда работодателите могат да кандидатстват пред АХУ за отпускане на средства за покриване на разходи по работни места за лица с трайни увреждания по три компонента:

1. Компонент 1 - за осигуряване на достъп до действащи или разкривани нови работни места за лица с трайни увреждания;
2. Компонент 2 - за приспособяване на работни места и осигуряване на специфични безопасни и здравословни условия на труд за лица с трайни увреждания;
3. Компонент 3 - за оборудване на нови работни места за лица с трайни увреждания или за преоборудване на работни места на лица с увреждания, съответстващо на характера на тяхното заболяване.

С цел постигане устойчивост на програмата работодателите се задължават да поддържат заетост на работните места не по-малко от 36 месеца след усвояване на средствата, като може да се наемат последователно повече от едно лице с трайно увреждане. През 2014 година за финансиране кандидатстваха общо 24 работодатели от обичайна работна среда. От тях комисия, съставена от външни експерти-оценители, одобри и се сключиха договори с 15 работодатели на стойност 164 237 лв. Осигурени са

27 приспособени и оборудвани работни места за хора с трайни увреждания. Реално изплатените средства предоставена от Агенцията по тази програма след приключване на инвестиционната част на проектите е в размер на **155 786** лв. Субсидия получиха три общини – община Лясковец, община Троян и район Витоша на Столична община; четирима частни работодатели, две Дирекции «Социално подпомагане», както и пет други държавни и общински структури. В сравнение с предходната 2013 год. има увеличение както на подадените проекти, така и на финансираните кандидати. Това говори за стабилизиране на програмата и необходимостта от нейното по-нататъшно развитие и популяризиране.

4. ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСИРАНИТЕ ПРОЕКТИ НА ЛИЦА С ТРАЙНО НАМАЛЕНА РАБОТОСПОСОБНОСТ ЗА ЗАПОЧВАНЕ И РАЗВИТИЕ НА САМОСТОЯТЕЛНА СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ ПРЕЗ 2014 ГОДИНА

Програмата за финансиране, наблюдение и отчетност на проекти на лица с трайни увреждания за стартиране и развитие на самостоятелна стопанска дейност е нормативно регламентирана в чл. 31 от Закона за интеграция на хората с увреждания и чл. 19 от Правилника за прилагане на Закона за интеграция на хората с увреждания. Условието за провеждане на конкурсите, класирането, финансирането, наблюдението и отчетността на проектите са утвърдени от Министъра на труда и социалната политика в разработена за целта Методика.

През 2014 година беше проведен един конкурс, на който постъпиха **69** проекта на хора с трайни увреждания, желаещи да започнат самостоятелна стопанска дейност. Одобрените проекти, отговарящи на изискванията на Методиката, бяха **22**. Общата стойност на отпуснатата през 2014 год. субсидия беше **347 756,57** лв. Напълно финансирани през отчетния период бяха **20** проекта, един договор беше анулиран по искане на бенефициента, а по един проект има преходен остатък в размер на **3 288,39** лв.

Финансираните проекти на лица с трайно загубена работоспособност през 2014 година бяха с най-разнообразна насоченост. Дейностите в сферата на производството, чието стартиране стана възможно благодарение на програмата, бяха: производство на изделия от бетон; производство на ПВЦ дограма; производство на изделия от дърво.

Най-широко застъпени през 2014 г. бяха дейностите в областта на услугите. С помощта на субсидия бяха разкрити: Център за релаксация; танцова школа; автомивка с предлагане на застрахователни услуги; предприятие за извършване на комплексни почистващи услуги; фирма за извършване на строително-монтажни работи; информационен сайт за здравословни практики; кабинет за психотерапевтични услуги; студио за домашни любимци; DJ дейност; козметично и гримьорно студио; фризьорски салон.

В областта на търговията бяха предоставени средства на хора с трайни увреждания за: магазин за плодове, зеленчуци и пакетирани стоки; дистрибуция на помощни средства; магазин за домашни потреби и сувенири; магазин за търговия с интериорен текстил и кинкалерия; заведение за бързо хранене; магазин "За 1 лев"; магазин за търговия с кафе, пакетирани стоки и безалкохолни напитки.

С реализирането на програмата се постига реално социално включване на хората с трайни увреждания в стопанския и обществен живот на страната, осигуряват им се постоянни трудови доходи и се подобрява качеството им на живот. Друг ефект от реализирането на програмата е, че се намалява съответно броя на безработните лица с трайни увреждания и на получаващите социални помощи. Всички бенефициенти по програмата показват устойчиво развитие на стартиралата самостоятелна дейност, което е видно от регулярно постъпващите в АХУ отчети.

5. ФИНАНСИРАНЕ НА ПРОЕКТИ НА НЕПРАВИТЕЛСТВЕНИ ОРГАНИЗАЦИИ НА И ЗА ХОРА С УВРЕЖДЕНИЯ

С програмата „Рехабилитация и социална интеграция на хора с увреждания”. АХУ финансира неправителствени организации регистрирани в обществена полза на и за хората с увреждания, както и национално представени организации на хора с увреждания, регистрирани по Закона за кооперациите. Чрез тази програма се изпълняват проекти за обучения, умения за самостоятелен живот, рехабилитация, арт-терапия и мероприятия с публична изява на и за хората с увреждания, финансират се разработката и издаването на помагала, наръчници и материали в помощ на хората с увреждания, както и дейности, насочени към промяна на обществените нагласи към хората с увреждания чрез организиране на участието им в панаири, трудови борси и други.

През 2014 година в обявеният конкурс на тема “Рехабилитация и социална интеграция на хора с трайни увреждания” със свои проекти кандидатстваха 60 неправителствени организации на и за хора с увреждания. Оценяването и класирането на проектите бе извършено от комисия състояща се от независими външни експерти. Бяха утвърдени за финансиране 17 проекта. Отпуснатата сума за изпълнение на тази програма е 256500 лева. В сравнение с предходни години предоставените средства по програма “Рехабилитация и социална интеграция на хора с трайни увреждания” бяха значително намалени. Ограниченият финансов ресурс беше причина да бъдат финансирани по-малък брой проекти и да бъдат обхванати по-малък брой преки и непреки бенефициенти. Броят на обхванатите преки и непреки бенефициенти във финансираните проекти по тази програма е около 4020 лица с увреждания.

Финансираните проекти са разпределени в 4 компонента.

Компонент 1 включва мероприятия, насочени към индивидуална и групово работа с целевата група – обучения, придобиване на умения за самостоятелен живот, арт-терапия, запознаване с културното наследство и постижения на родината, посещения на културни мероприятия и други такива. По този компонент бяха финансирани 5 проекта на стойност 76 759 лв. С отпуснатата субсидия от 17 368 лв., фондация „Светлина за живот” със своя Мобилен център помогна на 30 трудно подвижни и неподвижни лица, като за тези лица рехабилитацията се извършва в домашни условия. Това е единствения за страната център, който извършва рехабилитация и оказва психична подкрепа на нуждаещия се и на неговото семейство в дома му. Фондация „Социални норми“ беше финансирана със субсидия от 12389 лв. Обхванати са 20 деца и младежи с трайни увреждания в гр. Момин проход. Целта на проекта е тяхното социализиране, подпомагане на личностното им развитие чрез комплексни дейности- логопедична терапия, кинезитерапия, социална и педагогическа подкрепа. Отпуснатата от АХУ субсидия, в размер на 17320 лв. на Асоциация “И нас ни има”- гр. София, спомогна за предотвратяване социалната изолация на 17 девойки и младежи с различна степен на ментално увреждане за придобиване на умения за справяне в ежедневието чрез арт-терапия, готварство, градинарство, работа с шевна машина и др. Фондация “Светът на Мария”-гр. София беше финансирана със 17682 лв. Чрез финансираните от АХУ проект фондацията работи за повишаване познавателните, речевите и комуникативните умения на 16 лица в активна възраст с интелектуални затруднения. Сдружение “Център за Психологически Изследвания”-гр. София получи субсидия в размер на 12 000 лв. С тях сдружението организира и проведе информационен ден „Зеленото е различно и по-добро“ - бяха проведени 12 тематични лекции, както и Ден на отворените врати- „Рециклираме ефективно”. Темите бяха за обучение по опазване на околната среда, като се включиха и бяха обучени 30 лица с различни трайни увреждания.

Компонент 2 е свързан с организиране на мероприятия с публична изява, като фестивали, концерти, спектакли, пленери, художествени изложби, спортни състезания и автомобилни ралита и други подобни изяви. В тези мероприятия

бенифициентите са преки участници. По този компонент бяха одобрени и финансирани 7 проекта на стойност 114241 лв. С финансовата подкрепа на Агенцията за хората с увреждания бяха възможни организирането и провеждането на станалите вече традиция фестивали в гр. Поморие, гр. Перник. С нашата финансова помощ в размер на 18 000 лв. хора на слепите "Академик Петко Стайнов", Детска вокална група "Teens" и "Вокално – инструментален състав "Весели момчета" изнесоха концерти в четири града на страната. Сдружение "Футболен клуб на глухите-гр. София получи субсидия от 17246 лв. за провеждане на подготвителен тренировъчен лагер на националния отбор по футбол за участие в Европейско първенство за глухи, което се проведе през м. ноември в гр. София и чийто домакин беше България. Съюзът на глухите в България проведе национален туристически събор на хората с увреден слух с участието на повече от 1200 души. В програмата на събора освен туристическа дейност се проведеха разнообразни културни и спортни мероприятия. Сдружения "Българска кърлинг федерация"-гр. София получи средста в размер на 18000 лв. за подготовка и участие на българския отбор по кърлинг в световното първенство в Швеция за хора с физически увреждания.

Компонент 3 е насочен към разработване на различни материали, помагала, наръчници и други, подпомагащи работата с хората с увреждания, тяхното адаптиране, трудова и социална интеграция и реинтеграция. Одобрени са 2 проекта на стойност 19921 лева. Фондация "Изкуството и детето" разработи и издаде 1000 броя цветни помагала за работа с деца с увреждания. С хартиените макети на куклите-букви децата ще получават основни познания за буквите, ще придобиват умения за работа, развиват тяхната психика, моторика, сръчност. Сдружение "Център за подкрепа на социалната интеграция-Приоритети" изработи наръчник с браилово писмо и аудио инструктор за групови и самостоятелни занимания по Йога, предназначени за хора със сензорни увреждания

Компонент 4 е насочен към промяна на обществените възприятия за хората с увреждания като пълноценни български граждани. Бяха финансирани 3 проекта на обща стойност 45000 лв. Национален съюз на трудово-производителните кооперации-гр. София взе участие с 10 специализирани предприятия (обхванати около 350 лица с трайни увреждания), Национална федерация на работодателите на инвалидите (НФРИ)-гр. София с участието на 14 специализирани предприятия (обхванати около 250 лица с трайни увреждания) и Районен съюз на трудово-производителните кооперации -гр. Велико Търново с участието на 4 специализирани предприятия (обхванати около 49 лица с трайни увреждания) се представиха в станалия вече традиционен Европейски панаир на предприятия и кооперации от социалната икономика.

6. ФИНАНСИРАНЕ НА ПРОЕКТИ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ДОСТЪПНА АРХИТЕКТУРНА СРЕДА НА КУЛТУРНИ, ИСТОРИЧЕСКИ И СПОРТНИ ОБЕКТИ

Програмата има за цел ефективно приобщаване и активно социално включване на хората с увреждания, имащи специфични потребности при пространственото си придвижване за участието им в културния, обществен и спортен живот в страната. Важна роля има програмата и за повишаване личностно самочувствие на хората с трайни увреждания, за формиране и утвърждаване на съвременна ценностна система. Тази програма стартира през 2007 г. на база на утвърдена от Изпълнителния директор на Агенцията Методика съгласно чл. 2, ал. 2, т. 6 от Устройствения правилник на АХУ, а в следствие бе включена в чл.8, т.6 на ЗИХУ. Съгласно разписаната в Методиката процедура, организациите могат да кандидатстват по три компонента:

1. Осигуряване на външен достъп до обектите – изграждане на рампи, външни преходи, подходи към обектите, сигнализации за хора със зрителни и слухови увреждания и др.;

2. Приспособяване на вътрешната среда на обектите с цел преодоляване на вътрешните архитектурни бариери чрез осигуряване на достъп до различните нива и етажи на сградите, обезпечаване на комуналните нужди на хората с увреждания;
3. Доставка и монтаж на повдигателни съоръжения.

През 2014г. бяха направени някои изменения в действащата Методика, като:

- Разширен е обхватът на обектите, които могат да бъдат финансирани с цел да се даде възможност на по-голям брой обекти да бъдат адаптирани за хора с трайни увреждания. Включени са и обекти с по-ниско от областно значение.
- Финансиране се отпуска за създаване на достъп до нови групи обекти – читалища и храмове.
- Дадена е възможност когато за изграждането на достъп в даден обект се налага последователно кандидатстване с две и повече конкурсни предложения, кандидатът да поиска по изключение субсидия, превишаваща максималната стойност, но не повече от 160 на сто от нея. Условието е лица от целевата група да участват активно в обществено-значими мероприятия, провеждани в обекта. За целта е необходимо кандидатът да представи специално изготвена и мотивирана молба за допускане до оценка за финансиране. Молбата се разрешава от Изпълнителния директор на АХУ. Тази възможност е приложима при наличието на достатъчен финансов ресурс, заделен за съответния конкурсен кръг.
- Завишени са лимитите на предоставяните средства по:
 - компонент 1 - за осигуряване на външен достъп до обектите– от 10 000 лв. на 12 000 лв.;
 - компонент 2 - за приспособяване на вътрешната среда на обект – от 12 500 лв. на 15 000 лв.
- Заменен е стария Регламент за отпускане на минимална държавна помощ със сега действащия Регламент/ЕС/№ 1407/2013 на Европейската комисия.

През 2014 год. в обявения от Агенцията конкурс взеха участие държавни и общински организации, които притежават и/или стопанисват обекти с общо 20 проектни предложения. Сключени са договори на стойност 425 673 лв. с 14 институции за осигуряване на достъп и адаптиране за хора с трайни увреждания на различни обекти. Реално изплатената по програмата субсидията след приключване на инвестиционната фаза на проектите е в размер на 410 703 лв. Финансирани са следните обекти:

- **4 исторически** – историческите музеи в градовете: Кърджали, Батак, Казанлък, и Национален музей «Земята и хората»;
- **9 културни** – библиотеките в градовете Стара Загора и Пазарджик и читалищата в – гр.Гоце Делчев и гр. Свищов; дом на културата в гр. Севлиево; театрите в гр. Смолян и Димитровград, художествените галерии на градовете – Търговище и Кюстендил;
- **1 спортен** – Национална спортна база «Белмекен».

8. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА РАБОТНИТЕ МЕСТА ЗА ХОРА С УВРЕЖДАНИЯ

През 2014 година ефективно заработи новия електронен регистър на хората с увреждания и по тази причина обработка на подадените справки от Дирекция „Бюро по труда“ /ДБТ/ в страната, съгласно чл. 27 от ЗИХУ, за определените работни места за трудоустроени и за хора с трайни увреждания започна да се извършва по нов начин. По изготвени от териториалните поделения на Агенция по заетостта Приложение 11 и Приложение 12 на ППЗИХУ с данни, в АХУ се набира информация за броя на определените, заетите и свободни работни места за хора с увреждания. За съжаление не

винаги информацията получавана в АХУ е коректно оформена и пълна и това бави и ограничава въвеждането на справките.

От подадените и обработени данни за 2014 год., резултатите показват следното: Дирекции „Бюро по труда“ в страната, които са подали справки към АХУ са 71 бр. Броят на работодателите изпълнили задължението си да уведомят Регионалните ДБТ е 1949. Определените работни места по чл.315, ал.1 от КТ са 26155, от тях по чл.27 от ЗИХУ са 14670. Заетите места от трудоустроени са 6402, от хора с трайни увреждания са 9544. Броят на незаетите работни места от хора с трайни увреждания обявени като свободни е 6760.

9. ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА ПРОЦЕНТ ОТ ВНЕСЕНИТЕ ОСИГУРИТЕЛНИ ВНОСКИ ОТ РАБОТОДАТЕЛИ НА ХОРА С УВРЕЖДАНЯ ОТ СПЕЦИАЛИЗИРАНА И ОБИЧАЙНА РАБОТНА СРЕДА

Във връзка с разпоредбите на чл. 26 и чл. 40 от ЗИХУ се осигуряват средствата от републиканският бюджет за възстановяване на 30/50 на сто от внесените от работодателя осигурителни вноски за държавно обществено осигуряване, задължителното здравно осигуряване и допълнителното задължително пенсионно осигуряване за наетите хора с увреждания, а за специализираните организации – за целия персонал, нает по трудови правоотношения в тях. С тези средства се цели от една страна подпомагане на рехабилитацията и социалната интеграция на заетите хора с увреждания в специализирана и обичайна работна среда, а от друга – осигуряване на средства за капитални вложения за подобряване условията на труд на заетите хора с увреждания.

Редът за възстановяване на процент от внесените от работодателите осигурителни вноски е регламентиран в Наредбата за реда за възстановяване на внесени осигурителни вноски от работодатели и специализираните предприятия, трудово-лечебни бази и кооперациите на хората с увреждания, членуващи в национално представителните организации на и за хора с увреждания (Загл. изм. - ДВ, бр. 3 от 2011 г., в сила от 1.01.2011 г.). Съгласно цитираната наредба, осигурителните вноски се възстановяват на специализирани предприятия, кооперации и трудово-лечебни бази съгласно чл. 40, ал.1 от ЗИХУ в размер - 50 на сто, а на работодатели в обичайна работна среда, съгласно чл. 26, т.1 от ЗИХУ - 30 на сто от внесените от тях осигуровки.

Средствата се предоставят всяко тримесечие след представяне на необходимите документи, регламентиран в Наредбата /поименна справка по образец за работещите хора с увреждания; документ заверен от компетентната териториална дирекция на Националната агенция за приходите /НАП/, удостоверяващ размера на внесените за сметка на работодателя осигурителни вноски; декларация за получени минимални помощи/.

За облекчаване на административната тежест при предоставяне на тази услуга с измененията на Наредбата, в сила от 01.01.2011 г. отпадна изискването всеки работодател да представя и документ от съответната териториална структура на Агенцията по заетостта, удостоверяващ наличието или липсата на лица ползващи програмите и мерките за насърчаване по Закона за насърчаване на заетостта. И през 2014 година тази информация се изисква от Агенцията по служебен път.

След преглед на получената документация от експерт на АХУ се превеждат съответните дължими суми на работодателите и на специализираните предприятия и кооперации на хората с увреждания.

Броят на специализираните предприятия и кооперации, възползвали се от преференциите по този ред през 2014 година е 80 (в това число 1 обичаен работодател), а изразходваната сумата е в размер на **719 116 лева**.

IV. МОНИТОРИНГ

През 2014г. Регионалните представители извършиха общо **1106 бр.** проверки, както следва:

- По изпълнение на сключени договори за финансиране на проекти по различните програми на АХУ - **408 бр.**
- На обекти на регистрирани в АХУ лица по Наредба за условията и реда за осъществяване и контрол на дейностите по предоставяне на помощни средства, приспособления и съоръжения за хората с увреждания и медицински изделия, посочени в списъците по чл. 35а, ал. 1 от ЗИХУ – **427 бр.**
- На специализирани предприятия и кооперации, по спазване относителния дял на лицата с трайни увреждания от списъчния брой на персонала, съгласно чл.28 от ЗИХУ – **151 бр.**
- По постъпили жалби от физически и юридически лица – **7 бр.**
- По реда на Наредба за реда за възстановяване на внесени осигурителни вноски от работодатели и специализираните предприятия, трудово-лечебни бази и кооперациите на хората с увреждания, членуващи в национално представителните организации на и за хора с увреждания, за установяване целесъобразното разходване през 2014г. на възстановените от АХУ 50% осигуровки на специализираните предприятия и кооперации – **113 бр.**

В този период, офисите на Регионалните представителства са посетени от 375 бр. физически и 96 бр. юридически лица, предимно за консултации, предоставяне на актуална информация по подготовка на проекти за участие в обявените от Агенцията конкурси, във връзка с нарушени права на правоимащи лица по ЗИХУ, информация за специализирани борси и работодатели, предлагащи работа за хора с увреждания и др.

През 2014 г. Регионалните представители продължиха своето активно участие в работата на Областните съвети за тристранно сътрудничество, като част от дейността е насочена към прилагане на регионални мерки за осигуряване на трудова заетост на хора с увреждания в трудоспособна възраст и тяхната интеграция в обществото, облекчения за насърчаване на местни работодатели, набелязват се мерки за подсигуряване на достъпна среда за хората с увреждания до административните сгради, подпомагане изпълнението на областните стратегии за социално подпомагане, младежката заетост др.

Периодично Регионалните представители презентират възможностите за участие с проекти по различните програми на Агенцията, пред представители на различни държавни и общински институции, частния сектор, неправителствени организации и др.

1. МОНИТОРИНГ ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ФИНАНСИРАНИ ОТ АХУ ПРОЕКТИ

За периода са извършени общо **408 бр.** проверки по сключени с Агенцията договори, като съобразно вида на проектите проверките се отнасят за:

- 132 бр. за развитие на самостоятелна стопанска дейност;
- 26 бр. за осигуряване на достъп и адаптиране на културни, исторически и спортни обекти с международно, национално и областно значение за хора с увреждания;

- 27 бр. на проекти на неправителствени организации на и за хората с увреждания;
- 57 бр. на проекти на специализирани предприятия и кооперации със социална насоченост, за създаване на благоприятна и здравословна среда;
- 99 бр. на проекти на работодатели от обичайна работна среда;
- 67 бр. на проекти на специализирани предприятия и кооперации със стопанска насоченост за модернизиране и технологично обновление.

При извършените проверки по действащи проекти, са дадени общо 246 бр. предписания с фиксиран срок за отстраняване на установени неизпълнения и/или представяне на допълнителни документи и информация. В изпълнение на дадените предписания, в Агенцията са представени допълнително документи, справки и отчети от 68 бр. организации.

За установяване изпълнението на дадените предписания са извършени 19 бр. повторни проверки.

През 2014г. по банкова сметка на Агенцията са постъпили 1 650 лв. от доброволно платени санкции от Бенефициенти по сключени договори.

Отделно от това, поради установено от извършените проверки неизпълнение на предвидени проектни дейности, от последен транш на субсидията по 2 проекта са удържани общо 3 117,14 лв.

За установено трайно и системно неизпълнение на поети договорни задължения през годината е дадено предложение за завеждане на 1 бр. искова молба в размер на 11 216 лв.

Установена е положителната тенденция за намаляване броя на нарушенията, поради осъществяването на регулярен контрол, унифицираните и облекчени правила за поддържане на отчетност и намаляване на административната тежест.

Отпуснатите субсидии по спечелените проекти са усвоени целесъобразно, по предназначение и с доказан икономически и социален ефект.

2. МОНИТОРИНГ НА РЕГИСТРИРАНИТЕ ПО ЧЛ.2 ЛИЦА ПО НАРЕДБА ЗА УСЛОВИЯТА И РЕДА ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ И КОНТРОЛ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ПОМОЩНИ СРЕДСТВА, ПРИСПОСОБЛЕНИЯ И СЪОРЪЖЕНИЯ ЗА ХОРАТА С УВРЕЖДАНЯ И МЕДИЦИНСКИ ИЗДЕЛИЯ, ПОСОЧЕНИ В СПИСЪЦИТЕ ПО ЧЛ.35А, АЛ.1 ОТ ЗИХУ

През 2014г. са извършени общо 427 бр. проверки на обекти на 338 търговци на дребно, регистрирани по чл. 3 от Наредба за условията и реда за осъществяване и контрол на дейностите по предоставяне на помощни средства, приспособления и съоръжения за хората с увреждания и медицински изделия, посочени в списъците по чл. 35а, ал. 1 от ЗИХУ.

От извършените проверки, за 260 бр. обекти е установено изпълнение, а за останалите 167 бр. са установени различни по своя характер нарушения, за което в изготвените при проверките Констативни протоколи са дадени задължителни за изпълнение и с фиксиран срок предписания за отстраняване на нарушенията.

Основните нарушения са свързани с неводене на изискуемата документация, частично попълване на данните в регистрите, непредоставяне на гаранционни карти и инструкция за употреба на български език, несъхраняване на архивна документация за предоставените и/или изработени по индивидуална мярка медицински изделия и помощни средства за хора с увреждания, неуведомяване на Агенцията за затворени и нефункциониращи обекти, сменени адреси и

представители на регистрираните лица, липса на достатъчно помещения, на достъпност до обектите и др. Голяма част проверените търговци имат установени повече от едно нарушение за проверяван обект.

Като допълнителна, превантивна мярка към неизрядните търговци, Агенцията осъществява редовна писмена кореспонденция, като ги уведомява за установените при проверките нарушения, с цел привеждане на дейността в съответствие с действащата нормативна уредба.

В резултат на предприетите мерки, през 2014г. са заличени 20 бр. търговци на дребно с общо 348 бр. обекти на територията на страната от водената в Агенцията информационна система.

3. МОНИТОРИНГ НА СПЕЦИАЛИЗИРАНИ ПРЕДПРИЯТИЯ И КООПЕРАЦИИ НА ХОРА С УВРЕЖДАНЯ ПО ОТНОШЕНИЕ СПАЗВАНЕ ОТНОСИТЕЛНИЯ ДЯЛ НА ХОРАТА С ТРАЙНИ УВРЕЖДАНЯ.

В изпълнение изискванията на чл. 28 от Закон за интеграция на хората с увреждания, през 2014г. са извършени общо 151 бр. проверки на 134 бр. регистрирани специализирани предприятия и кооперации на хора с увреждания.

За периода са извършени 17 повторни проверки за установяване изпълнението на дадените предписания.

От извършените проверки е установено следното:

- 133 бр. специализирани предприятия и кооперации на хора с увреждания отговарят на изискванията на нормативната уредба.
- 1 бр. не отговаря на изискванията, поради което е дадено предложение за заличаване от водения в Агенцията Регистър.

Специализираните предприятия и кооперации имат утвърдена практика и регулярно уведомяват Агенцията за настъпилите текущи промени в числеността на персонала, промяна в представляващите предприятия, по спазване на изискуемото съотношение на хората с увреждания и др. обстоятелства.

Основните трудности в дейността на специализираните предприятия и кооперации на хората с увреждания през 2014г. са свързани с финансови затруднения, заради намален обем на поръчки за работа, което е довело до намаляване числеността на персонала.

4.МОНИТОРИНГ ПО ПОСТЪПИЛИ ЖАЛБИ И СИГНАЛИ

През 2014г. са извършени общо 7 бр. проверки по постъпили жалби и сигнали от физически лица.

Голяма част от жалбите се отнасят до некачествено изработени медицински изделия по индивидуална мярка, лошо качество на изделията, неспазване на гаранционен срок и др.

При осъществяване на проверките е оказано съдействие от служители на Инспекторат на Агенция за социално подпомагане и Дирекции "Социално подпомагане" на територията на страната.

На всички жалбоподатели е отговорено компетентно и в срок, като Агенцията е оказала необходимото съдействие за разрешаване на проблемите.

5. МОНИТОРИНГ ЗА УСТАНОВЯВАНЕ ЦЕЛЕСЪОБРАЗНОТО РАЗХОДВАНЕ НА ВЪЗСТАНОВЕНИТЕ ОТ АХУ ПРЕЗ 2011 Г., 50% ОСИГУРИТЕЛНИ ВНОСКИ ПО РЕДА НА НАРЕДБА ЗА РЕДА ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА ВНЕСЕНИ ОСИГУРИТЕЛНИ ВНОСКИ ОТ РАБОТОДАТЕЛИ И СПЕЦИАЛИЗИРАНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ, ТРУДОВО-ЛЕЧЕБНИ БАЗИ И КООПЕРАЦИИТЕ НА ХОРА С УВРЕЖДЕНИЯ, ЧЛЕНУВАЩИ В НАЦИОНАЛНО ПРЕДСТАВИТЕЛНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ НА И ЗА ХОРАТА С УВРЕЖДЕНИЯ

През 2014г. са извършени общо 113 бр. проверки на 81 бр. специализирани предприятия и кооперации и работодатели на хора с трайни увреждания, на които Агенцията е възстановила осигурителни вноски по реда на Наредбата.

В този брой влизат 32 бр. повторни проверки, за установяване изпълнението на дадени предписания по усвояване на възстановените средства.

Проверките обхващат възстановени от Агенцията средства през 2013г., в размер на 925 290,16 лв. Освен тях, са извършени проверки за установяване целесъобразното разходване на възстановени средства от последни траншове за 2012г., общо в размер на 23 188,91 лв. Същевременно за дофинансиране на извършените разходи, специализираните предприятия и кооперации допълнително са вложили собствени средства в размер на 22 542,63 лв., на които също е упражнен контрол, във връзка с тяхното разходване по предназначение.

Така общият размер на проверените средства от осигуровки през 2014г. е 971 021,70 лв.

Същевременно през годината две специализирани предприятия са възстановили по банкова сметка на Агенцията средства от възстановени осигуровки от предходни години в размер на 4 292,63 лв., поради неусвояване по предназначение и в регламентирания законов срок.

При извършените проверки и от представените разходооправдателни документи е установено, че общо възстановените средства в размер на 971 021,70 лв. са разходвани по предназначение, в няколко основни и важни направления за работещите в предприятията хора с трайни увреждания, както следва:

1. За медицинска рехабилитация – 82 765,83 лв.
2. За социална интеграция – 622 986,53 лв., в т.ч. за:
 - допълнително възнаграждение на работещите лица с трайни увреждания – 457 365,19 лв.
 - за допълнително възнаграждение на новопостъпили лица с трайни увреждания по време на първоначалното им обучение – 78 908,35 лв.
 - повишаване квалификацията на работещи хора с увреждания чрез външни обучители – 3 666,80 лв.
 - ваучери за храна на хора с трайни увреждания – 5019 лв.
 - други – 78 027,19 лв.
3. За инвестиции – 265 269,34 лв, от които за:
 - разширяване на производството – 8 180,14 лв.
 - технологично обновление – 224 387,84 лв.
 - други – 32 711,36 лв.

От извършените проверки е установено, че възстановените средства за осигуровки са усвоени целесъобразно и са подпомогнали специализираните предприятия и кооперации при осъществяване на дейности по социална интеграция,

медицинска рехабилитация и инвестиции в интерес на работещите в тях хора с трайни увреждания.

По време на извършваните проверки на място, инспекторите на Агенция за хората с увреждания предоставят консултации и препоръки за ефективното усвояване на възстановените от Агенцията средства.

V. ФИНАНСОВО - АДМИНИСТРАТИВНА ДЕЙНОСТ

Агенция за хората с увреждания е второстепенен разпоредител с бюджети към Министерство на труда и социалната политика /МТСП/. Съгласно чл. 49 от ЗИХУ финансирането на дейността на агенцията се извършва със средства от: републиканския бюджет, общинския бюджет, национални и международни програми, дарения от местни и чуждестранни физически и юридически лица, други източници.

През отчетния период има три утвърдени вътрешно компенсирани корекции и три за допълнителни средства по бюджета на АХУ за 2014 г.

Приходна част

За отчетния период в агенцията са постъпили собствени приходи в размер на 5524 лева, в това число:

- Глоби, санкции, неустойки – 3 760 лева,
- Други неданъчни приходи – 1 764 лева

Разходна част

Средствата на Агенцията се разходват, съгласно утвърден от министъра на труда и социалната политика бюджет. Изразходваните средства за ведомствени разходи са в размер на 88 431 лева / в това число са отразени -351 828 лева разход по ОП РЧР/, а за администрирани – 5 027 455 лева и включват разходи, както следва:

§ 42-00 “Текущи трансфери, обезщетения и помощи за домакинствата” - 1 634 827 лева

По този параграф се отчитат сключените договори със СГБ, ССБ, СИБ и БАЛИЗ на основание чл. 51, чл. 52, чл. 53 и чл. 53а от ППЗИХУ за изплащането на целевите помощи.

За периода касовите разходи за целеви помощи по отделни съюзи, са както следва:

- | | |
|---------------------------------|-------------|
| ▪ Съюз на слепите в България | 464 600 лв. |
| ▪ Съюз на глухите в България | 211 516 лв. |
| ▪ Съюз на инвалидите в България | 863 893 лв. |
| ▪ БАЛИЗ | 301 475 лв. |

§ 43-00 “Субсидии за нефинансови предприятия”

Разходът към 31.12.2014 година е в размер на **2 897 982 лева**.

По параграфа се отчитат средствата необходими за изпълнението на т.нар. Активни политики на Агенцията, които са с оперативное наименование Заетост и социална интеграция на хората с увреждания.

За 2014 г. разходваните средства са, както следва:

§§ 43-01 “За текуща дейност” - 1 279 105 лева.

Възстановяване на 50 на сто от внесените осигурителни вноски от работодател по чл. 26 и чл.40 от ЗИХУ и Наредбата за реда за възстановяване на осигурителни вноски от

работодатели и специализираните предприятия, трудово – лечебни бази и кооперациите на хората с увреждания, членуващи в национално представените организации на и за хора с увреждания

През отчетния период са изплатени средства на 79 специализирани предприятия и кооперации на хора с увреждания и един обичаен работодател в размер на 719 116 лева.

Финансиране на проекти за започване и развитие на самостоятелна стопанска дейност от лица с увреждания по чл.31 от ЗИХУ.

През отчетния период са изплатени средства по 1 договор от 2013 г. и по 21 договора за 2014 г. в размер на 348 057 лв. и възстановени средства в размер на 300 лв. по договор от 2013 г.

Финансиране на проекти за осигуряване на достъпна среда по чл.8, т. 6 от ЗИХУ.

Изплатени са суми по 14 договора от 2014 г. за обща стойност 410 703 / в това число 158 850 лв. отчетени по §§43-01 и 251 853 лв. на бюджетни и общински предприятия, които за отчетени като предоставен трансфер по §§61-02/.

Финансиране на проекти на работодатели от обичайна работна среда по чл.25 от ЗИХУ

През периода са финансирани 13 договора от 2014 г. на обща стойност 144 556 / в това число 53 382, отчетени по §§43-01 и 91 174 лв. на бюджетно и общински предприятия, които за отчетени като предоставен трансфер по §§61-02/.

§§ 43-09 “Други субсидии и плащания” – 1 618 877 лева

По този подпараграф се отчита финансирането на специализирани предприятия и кооперации на хора с увреждания по чл.28 от ЗИХУ.

През периода са изплатени средства по 1 договор от 2013 г. и по 15 договора от 2014 г. за стопанска насоченост в размер на 1 017 233 лв. и по 17 договора със социална насоченост в размер на 601 644 лв.

§ 45-00 “Субсидии на организации с нестопанска цел”

Към 31.12.2014 година разходът е в размер на **254 987 лева** по 17 сключени договора от 2014 г.

По параграфа се отчита финансирането на проекти на неправителствени организации за професионално обучение и преквалификация, рехабилитация и социална интеграция на хора с увреждания по чл.8, т.6 от ЗИХУ.

Утвърдения от МТСП и разходван лимит към 31.12.2014 г.е в размер на **5 722 370,72 лева**.

Във формуляра за отчитане на сметките за средства от Европейския съюз се отчитат разходваните средства по ОП РЧР.

През 2014 г. няма приходи.

Разходите са както следва:

§ 02 – разходът е в размер на 4 711 лв. – възнаграждения на две лица по програма „Старт в администрацията“

§ 05 – разходът е в размер на 853 лв. – осигуровки за сметка на работодателя на посочените две лица.

§ 10 – разходът е в размер на 395 048 лв., като следва:

По проект № BG051PO001-6.2.06 “Създаване на единна система за управление на цялостния процес по реализация на държавната политика за работа с хората с увреждания в България” по приоритетна ос 6 са отчетени 351 828 лв. за външни услуги.

По проект № BG051PO001-7.0.02-0009-C0001 „Защитена заетост – опит, иновации и възможности“ по приоритетна ос 7 са отчетени средства в размер на 43 220 лв. за външни услуги.

По сметките за чужди средства са отчетени средства в размер на 4 855 лв. – гаранция по договор за обществена поръчка за добро изпълнение.

VI. ИЗГРАЖДАНЕ НА ВСЕОБХВАТНА ИНФОРМАЦИОННА БАЗА ДАННИ ЗА ХОРАТА С УВРЕЖДАНЯ, СЪГЛАСНО ЧЛ. 9, АЛ.1 ОТ ЗАКОНА ЗА ИНТЕГРАЦИЯ НА ХОРАТА С УВРЕЖДАНЯ

В изпълнение на проект BG051PO001 - 6.2.06 „Създаване на единна система за управление на цялостния процес по реализация на държавната политика за работа с хората с увреждания в България” Агенцията за хората с увреждания изгради и внедри информационна система. Чрез системата се предоставя достъп до информация, вкл. и на хора с увреждания – инсталирана е програма за работа на незрящи. В чл. 9 от ЗИХУ са изброени ведомства, които са задължени да подават информация за базата данни. АХУ изпрати писма за сключване на споразумения за предоставяне и обмен на данни с водещите институции и организации, които разполагат с бази данни (лични и статистически) за хора с увреждания.

Към края на 2014 година са сключени споразумения за предоставяне и обмен на данни с НОИ, АЗ и МОН. От момента на сключване на споразумението с НОИ, институцията ежесечно предоставя актуална информация, съгласно клаузите на споразумението. Предстои получаване на информация (ежесечна и ежегодна) от АЗ. АХУ срещна известни затруднения при сключване на споразумения за обмен на данни с някои институции. Те изтъкват като причина за отказа си различни аргументи – липса на изградени релевантни информационни системи (АСП), празнини в законодателството, изразяващи се в липса на изрично посочване на институцията сред кръга от заинтересовани страни по чл. 9, ал. 3 от ЗИХУ. В тази връзка АХУ е инициирала среща с представители на АСП, както и е предложила промени в ЗИХУ.

Информацията, събирана в информационната система ще се използва при подобряване на процеса по разработка и повишаване ефективността от изпълнението и контрола по изпълнението на държавната политика за интеграция на хората с увреждания, както и по изпълнението на Дългосрочната стратегия за заетост на хората с увреждания 2011-2020 г. и в частност Плана за действие по изпълнението ѝ за периода 2012-2013 г. Тя ще подпомогне за повишаване на административния и управленски капацитет на АХУ в анализирането, планирането и изпълнението на държавната политика за заетост на хората с увреждания на национално, областно и общинско равнище.

Наличието на такъв тип информация ще доведе и до подобряване в планирането, следенето и оценката по изпълнението на държавната политика за интеграция на хората с увреждания чрез създаване на нова информационна и управленска среда, базираща се на постоянно поддържана, обновяваща се, всеобхватна и достъпна до заинтересованите държавни институции в реално време база данни.

Част от информацията, която не съдържа лични данни е обществено достъпна и може да се използва от всички заинтересувани граждани и организации. Събирането на

данни в информационната система се извършва при зачитане на човешките права и основните свободи, етичните принципи, спазване на Закона за защита на личните данни и релевантната правна уредба, осигуряване на поверителност и неприкосновеност. В информационната система са предвидени различни канали на достъп, които гарантират достъпността на данните за хората с различни видове увреждания. В тази връзка се предприемат и мерки за гарантиране на пълноценното участие на хора с увреждания в процеса на събирането и изследването на данни.

През отчетния период е получена последната сума по транзитната сметка на АХУ по верифицираните документи във връзка с изпълнението на договора за безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма “Развитие на човешките ресурси” по проект № BG0521PO001-6.2.06 “Създаване на единна система за управление на цялостния процес по реализация на държавната политика за работа с хората с увреждания в България”.

МИНЧО КОРАЛСКИ
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР

